

[Helge Larsen.]

der kun kan være en yderligere fordel.

For det andet synes jeg også, at man bør erindre, at EFTA ikke har den fælles ydre toldmur, og det betyder, at Danmark har kunnet bevare sin traditionelle og værdifulde toldfrihed på råvarer, og ingen vil benægte, at det er af betydning for industrien og for landbruget. I den henseende ville et medlemskab af fællesmarkedet på mange områder give ringere vilkår. For industrieksportens vækst har EFTA altså afgjort betydelig fordele både i den toldfrihed, der opnås inden for EFTA, toldfrihed for råvarer, der letter industrieksporten inden for EFTA-området, og på de nye markeder, navnlig de oversøiske.

Men landbrugseksporten — ja, den giver naturligvis vanskeligheder, fordi der nu engang hersker en betydelig landbrugsprotektionisme. Det har været vor vanskelighed i mange år og er det stadig. Men hvordan er det inden for EFTA? Ja, to forhold synes jeg er værd at fremhæve her. For det første er der fra EFTA-landenes side vist forståelse for vore problemer, og det har været en kontant forståelse. England har afviklet bacontolden og tolden på en række andre landbrugsvarer. Schweiz og Sverige har gjort noget tilsvarende. Der er truffet en baconordning, som har stabiliseret priserne i England og sikret os en stor andel af det britiske marked og adgang til at få vor andel af et eventuelt stigende forbrug. Hertil kommer så, at de store aftagere af vore landbrugsvarer i EFTA ikke har mulighed for at blive selvforsynende med levnedsmidler, og at deres behov for import måske endda vil stige. Af disse grunde og yderligere på grund af EFTAs liberale præg, åbenheden over for den øvrige verden, industrieksportens gode muligheder i EFTA og de ligeledes gode muligheder for hovedparten af vor landbrugseksport til EFTA må medlemskabet af EFTA anses som det rigtige. Men jeg gentager naturligvis, at bestræbelserne fortsat må samles om den brede europæiske løsning. Vi er i den situation, at delingen af Europa i to handelsområder rammer os hårdere end andre lande, navnlig fordi vi har de store markeder for vor landbrugseksport i begge områder, men altså det største af dem dér, hvor vi er tilsluttet, i EFTA.

Jeg finder altså også, at det på denne baggrund, af disse økonomiske grunde — måske også af andre grunde — var rigtigt, at vi i 1961 ansøgte om medlemskab i fællesmarkedet, da England gjorde det. Jeg finder ligeledes, det var rigtigt, at vi stillede forhandlingerne om medlemskab i bero, da de europæiske forhandlinger brød sammen i januar 1963.

Jeg har nævnt disse ting om den økonomiske stilling, vi er i i forholdet mellem de to markedsområder, og de økonomiske interesser, som — trods alle de vanskeligheder, det medfører — dog må tilsiges os at bevare medlemskabet i EFTA og udvikle dette, men naturligvis stadig væk med et åbent blik for alle muligheder, der må byde sig for at skabe en stor europæisk løsning, et stort europæisk frihandelsområde. Jeg har nævnt dette, også fordi det forekommer mig, at når de to ærede medlemmer hr. Per Federspiel og hr. Poul Møller har gjort så meget ud af de politiske perspektiver i det europæiske samarbejde — uden at vi i øvrigt hører så forfærdelig meget om realiteterne i disse perspektiver — er det rigtigt at fremhæve de økonomiske bevæggrunde bag den danske stillingtagen, ikke fordi jeg ønsker, at vi skal tage stilling til disse problemer ud fra økonomiske hensyn alene, men fordi de økonomiske hensyn betyder så kolossalt meget for den danske eksports og det danske erhvervslivs placering. Derfor var jeg også lidt forundret over, at det ærede medlem hr. Per Federspiel — meget forsigtigt, det erkender jeg — ventilerede tanken om, at der kunne tænkes på en isoleret dansk tilslutning til fællesmarkedet. Jeg kan af de grunde jeg har angivet i de økonomiske betragtninger, ikke se, at der er grundlag for noget sådant.

Jeg er overrasket over det ærede medlems udtalelse, også fordi jeg for ikke lang tid siden, for en 3 ugers tid siden, i dagbladet Børsen læste et referat af en tale, som netop det ærede medlem hr. Per Federspiel har holdt i Københavns Handelsstands Klub den 8. januar. Den var refereret i Børsen den 9. januar 1964. Med formandens tilladelse vil jeg gerne citere en lille smule fra dette referat. Der står:

„På linje med Hækkerup mente Per Federspiel ikke, at et forsøg på selvstændigt dansk udspil over for EEC i den nu-